

Runas traucējumi bērniem ar palielinātiem adenoīdiem

*Ilze Klatenberga*¹, *Ilze Blūmentāle*¹, *Inese Gžibovska*²,
*Sandra Kuške*¹, *Maksims Mukāns*³, *Māra Circene*¹

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas katedra, Latvija

² Latvijas Bērnu dzirdes centrs

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Statistikas laboratorija, Latvija

Ievads. Bērniem palielinātu adenoīdu gadījumā novēro dzirdes pasliktināšanos, apgrūtinātu elpošanu caur degunu, runas traucējumus. Biežākās subjektīvās klīniskās pazīmes, kas raksturīgas adenoīdu hipertrofijas gadījumā, ir pavērta mute, elpošana caur muti, krākšana naktīs, dzirdes un runas traucējumi. Bērni ar skaņu izrunas, runas traucējumiem, pavērtu mutes stāvokli un elpošanu caur muti bieži konsultējas pie audiologopēdiem. Lai veiktu mērķtiecīgu terapiju, ir jānoskaidro visi iespējamie runas traucējumu cēloņi un tas, vai pēc adenotomijas operācijas runas kvalitāte uzlabojas.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Mērķis bija izpētīt, vai pēc adenotomijas operācijas uzlabojas runas kvalitāte.

Tika veikts retrospektīvs pētījums un analizēti 30 bērnu dati, kuri dzimuši 2009. gadā un ir vērsušies Latvijas Bērnu dzirdes centrā dzirdes pasliktināšanās dēļ. Visiem pacientiem 2015. gadā veikta adenotomija. Analizēti objektīvās atrades dati (klīniskā novērtēšana, audiometrija) un runas novērtējums pirms un vidēji 6 mēnešus pēc adenotomijas operācijas.

Rezultāti. Vidējais vecums, kad tika veikta adenotomija, bija 4 gadi. Audiologopēda novērtējumā visbiežākās klīniskās pazīmes ir pavērta mutes stāvoklis (23%), elpošana caur muti (87%), pazemināta čukstus izteiktu vārdu sadzirdēšana, kā rezultātā čukstēšanu sadzirdēja tikai 40% bērnu, traucēta skaņu izruna (60%), artikulācijas traucējumi (53%), nazāls balss skanējums (43%). Pēc adenotomijas operācijas klīniskās pazīmes statistiski būtiski nemainījās; nedaudz uzlabojās spontānās runas saprotamība, sākotnēji – 73%, pēc operācijas – 93%, $p = 0,080$. Statistiski ticama ir čukstēšanas uztveres uzlabošanās (sākotnēji – 40%, bet pēc operācijas – 100%, $p < 0,001$).

Secinājumi. Pēc adenotomijas operācijas statistiski ticami uzlabojās čukstus izteiktu vārdu uztvere un nedaudz arī runas saprotamība. Tādas klīniskās pazīmes kā skaņu izrunas un runas traucējumi, pavērta mutes stāvoklis, elpošana caur muti, artikulācijas traucējumi būtiski neuzlabojās. Pacientiem pēc adenotomijas operācijas runas kvalitātes, artikulācijas un deguna elpošanas kvalitātes uzlabošanai ir ieteicams turpināt sadarbību ar speciālistiem.